

مهاجران افغان در تهران: بررسی تجربیات اجتماعی، روانی، حقوقی و حمایت‌های بین المللی

پوهنمل مصطفی محمدی^۱، پوهندوی عبدالرزاق نظری^۲، پوهنمل طیبه فضلی^۳

DOI: 10.64104/v10.Issue17.n39.2025

چکیده

مهاجرت افغان‌ها یکی از طولانی‌ترین و پیچیده‌ترین بحران‌های مهاجرتی در سطح بین‌المللی است که پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و سیاسی گسترده‌ای برای کشورهای مبدأ و مقصد به همراه داشته است. این پژوهش با هدف بررسی وضعیت زندگی مهاجران افغان، چالش‌های حقوقی و اجتماعی آن‌ها، و میزان حمایت‌های بین‌المللی انجام شده است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی بوده و داده‌ها از طریق پرسشنامه‌ی محقق‌ساخت به صورت آنلاین جمع‌آوری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS تحلیل شده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر تعیین شده و انتخاب شرکت‌کنندگان در تحقیق، از روش نمونه‌گیری هدفمند و از نوع زنجیره‌ای یا شبکه‌ای (گلوله‌برفی) استفاده شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که اکثریت مهاجران افغان در ایران فاقد مدارک قانونی بوده و دسترسی محدودی به خدمات بهداشتی، آموزشی و فرصت‌های شغلی دارند. همچنین، تجربه‌ی اخراج‌های اجباری و سیاست‌های سخت‌گیرانه‌ی کشور میزبان بر وضعیت روانی و اجتماعی مهاجران تأثیر منفی گذاشته است. تحلیل همبستگی نیز نشان داد که ارتباط مستقیمی بین شرایط نامناسب زندگی و افزایش فشارهای روانی مهاجران وجود دارد. در نهایت، این تحقیق پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت حقوقی و اجتماعی مهاجران افغان ارائه کرده است.

واژگان کلیدی: مهاجران افغان، شرایط زندگی، حمایت‌های بین‌المللی، وضعیت حقوقی، سیاست‌های مهاجرتی

^۱ استاد دپارتمنت جغرافیا، پوهنخی تعلیم و تربیه، مؤسسه تحصیلات عالی سمنگان. Mostafa.okhowat@gmail.com

^۲ استاد دپارتمنت جغرافیا، پوهنخی تعلیم و تربیه، پوهنتون بلخ، Nazari@yahoo.com

^۳ استاد سابق دپارتمنت جغرافیا، پوهنخی تعلیم و تربیه، پوهنتون بلخ، Taib.jalal786@gmail.com